

Evropski puls

Elektronski mjesecačnik za evropske integracije | broj 125, februar 2016.

TEMA BROJA

Koliko NVO mogu doprinijeti procesu evropske integracije Crne Gore?

Intervju

Miloš Konatar,
poslanik i član koordinacionog odbora
Gradanskog pokreta URA

Izazovi u EU

Sporazumi i nesporazumi na posljednjem
sastanku Evropskog savjeta

Uvodnik:

Isključeni

Boris Marić

Kada ne možete da ih učutkate, isključite ih procedurom. Ovako bi mogla da zvuči mantra Vlade Crne Gore koja opisuje opstrukciju procesa evropskih integracija u najzahtjevnijim poglavljima - 23 i 24. Može neko misliti da je ovo gruba tvrdnja, ali niko ne može sporiti da se Vlada sakrila od predstavnika relevantnih NVO u ovim radnim grupama u svoje tijelo - efektno nazvano Savjet za vladavinu prava.

Savjet za vladavinu prava nije samo perfidno smišljen način da se dio pregovaračkog procesa i loša dinamika ispunjavanja preuzetih obaveza sakrije od aktivista civilnog društva, već i potreba da se u skladu sa političkim interesom vlasti, doziraju informacije crnogorskoj javnosti. A upravo je jedna od ključnih uloga članova radnih grupa 23 i 24 koji dolaze iz NVO sektora da otvore kanal komunikacije sa javnošću i predstave kontekst pregovaračkog procesa. Vladini predstavnici su od početka pokušavali da ospore ovako definisan angažman aktivista civilnog društva, ali proces se neminovno otvarao upravo zahvaljujući istrajnosti i aktivnostima predstavnika NVO-a.

Umjesto da su donosioci odluka uočili nesporan kvalitativni napredak zbog pozitivnog prisustva javnosti u procesu pregovora i radili na metodološkom unaprijedenju rada radnih grupa 23 i 24, na čemu će predstavnici NVO-a i dalje insistirati, vlast je pobegla na rezervni položaj. Rezervni položaj nazvan Savjet za vladavinu prava nema predstavnike NVO sektora, što se pravda time da je to kordinaciono tijelo neophodno zbog loše međuresorne saradnje u Vladi, ili čitaj neuspjeha reforme državne uprave. Svima je jasno da tamo od strane prvog potpredsjednika Vlade „zavrću uši ministrima“ da urade ono što je obaveza iz pregovaračkog procesa. Ali, to nije opravданje da se isključe predstavnici NVO-a i omoguće objektivniju sliku o učincima i naporima donosioca odluka u ime građana.

Kalendar

5. februar

Prvi sastanak parlamentarnih partija nakon izglasavanja povjerenja Vladi / Sastanak lidera parlamentarnih partija na kojem se razgovaralo o prijedlozima za unaprijedenje izbornog povjerenja i održavanje fer izbora održan je u Skupštini. Na sastanku je učestvovao i premijer i predsjednik DPS **Milo Đukanović**, kao i lideri vladajućih partija i opozicije izuzev Demokrata, čiji je lider napustio sastanak, i DF-a koji bojkotuje rad Skupštine i dijalog unutar institucija.

15. februar

Vujanović raspisao izbore u Tivtu / Predsjednik Crne Gore **Filip Vujanović** raspisao je lokalne izbore u Tivtu za 17. aprila, što je izazvalo oštре reakcije opozicije i optužbe da se time opstruira parlamentarni dijalog i mogući dogovor.

15. februar

Crna Gora počela pregovore o pristupanju NATO / Pregovori, koji će trajati najvjeroatnije do aprila, će pokriti politička, vojna i pravna pitanja.

19. februar

Delegacija EU i Ambasada SAD pozvali na dogovor vlasti i opozicije / Delegacija EU u Crnoj Gori i ambasadora SAD Margaret **Ann Uyehara** pozvali su predstavnike političkih partija na postizanje dogovora kojim bi bilo omogućeno djelotvorno sprovođenje izbornih reformi. Prethodno, pregovori su prekinuti zbog nemogućnosti političkih aktera da postignu saglasnost oko više tačaka predloženog sporazuma.

23. februar

Đukanović: Zatvorićemo granice za migrante / Crna Gora će morati da zatvorí svoje granice za migrante ukoliko to učine članice Evropske unije, kazao je premijer Milo Đukanović. Premijer je, kako prenosi agencija Reuteurs, rekao da Crna Gora ne želi da bude preplavljeni izbjeglicama.

23. februar

Laković Drašković: Uvesti najbolje evropska iskustva i prakse u crnogorsko pravosude / XIV koordinacioni sastanak za sektor pravosuđa, održan je u organizaciji Ministarstva pravde u Podgorici. Generalna direktorka Direktorata za pravosuđe **Marijana Laković Drašković** istakla je da je ovo jedna u nizu aktivnosti koju Ministarstvo organizuje radi kvalitetnijeg ispunjavanja obaveza koje proizilaze iz procesa evropskih integracija, a tiču se uvođenja najboljih evropskih iskustava i praksi u crnogorsko pravosuđe.

26. februar

DPS će nastaviti dijalog sa opozicijom, Krivokapić ne može biti medijator / Potpredsjednik Vlade i DPS-a **Duško Marković** kazao je da će ta partija pokrenuti nastavak dijaloga o izbornom povjerenju, ali da u tim pregovorima predsjednik Skupštine **Ranko Krivokapić** ne može biti medijator niti iz njih može biti isključen premijer Milo Đukanović, šta je bio zahtjev dijela opozicije.

Treće sile mogu uticati na region samo ako im EU to dozvoli

Piše: Dušan Reljić

*Autor je rukovodilac
briselske kancelarije
Njemačkog instituta
za međunarodna i
bezbjednosna pitanja
(SWP).*

Jedini način da se ne-evropske sile domognu većeg uticaja na zapadnom Balkanu je da EU izgubi kredibilitet i ekonomsku privlačnu snagu u ovom regionu. Sposobnost da integriše ovaj dio jugoistočne Evrope - kako u političkom, tako i u bezbjednosnom, pravnom i ekonomskom smislu - pripada samo i jedino Evropskoj uniji. Takođe, Rusija, Turska, Kina i pojedine islamske države mogu steći istinski uticaj na zemlje regiona samo ako im Evropska unija to dopusti. Ali, ako EU nastavi da se nečka, projekat evropskog proširenja će propasti.

Nakon završetka ratova koji su pratili raspad bivše Jugoslavije, Evropska unija je razvila plan za uspostavljanje trajne stabilnosti na kontinentu. Ovaj plan, poznat kao Evropska bezbjednosna strategija (2003), je kao ključni instrument mira u jugoistočnoj Evropi postavio učlanjenje svih bivših jugoslovenskih republika i Albanije u Evropsku uniju. Funkcionisanje ovog plana ne može ni teorijski biti osuđeno potezima Rusije, Turske ili bilo koje "treće" strane. Jedino što ga može ugroziti je beskonačno odlaganje pristupanja preostalih balkanskih zemalja Uniji. Ključni razlozi ovog odlaganja su rastuće ekonomske tenzije unutar proces evropskih integracija, i neuspjeh ekonomske tranzicije u regionu, dodatno otežane nekonistentnom politikom proširenja, političkim prioritetima moćnijih država članica EU i oportunizmom članica u jugoistočnoj Evropi koje zloupotrebljavaju proces proširenja zarad sopstvenih nacional-političkih ciljeva.

Briselski zvaničnici pokušavaju da smire evropske građane koji su sve manje raspoloženi da prime nove članice u svoj klub - uglavnom tako što insistiraju na sve strožijim kriterijumima članstva. Pri tome, zaboravljaju da je ekonomska kriza unutar same EU, donekle, odgovorna za privredni kolaps u regionu i smanjenu

Sposobnost da integriše ovaj dio jugoistočne Evrope - kako u političkom, tako i u bezbjednosnom, pravnom i ekonomskom smislu - pripada samo i jedino Evropskoj uniji. Ali, ako EU nastavi da se nečka, projekat evropskog proširenja će propasti.

sposobnost zemalja kandidata da se u tom smislu dalje približe EU. Kako nema naznaka da će se evropska privreda u skorije vrijeme oporaviti i za sobom povući i zapadni Balkan, zemlje regiona traže nove poslovne partnerne u Kini, Rusiji, Turskoj, arapskim zemljama, gdje god još ima ekonomskog rasta. Na duži rok, nova ekonomska orijentacija bi mogla otvoriti put većem političkom uticaju ovih aktera u regionu.

Članstvo u EU se često predstavlja kao rezultat manje više tehničkih procedura, ali su u stvarnosti skoro sva prethodna proširenja proizlazila iz interesa stabilnosti i bezbjednosti zemalja članica. Sama EU je osnovana kako bi se kontrolisala snaga Njemačke u Evropi. Grčka, Španija i Portugalija su primljene kako bi se sprječio povratak fašistoidnih režima na vlast u ovim zemljama. Onda je većina bivših zemalja Varšavskog pakta dobila poziv da se pridruže kako bi se sprječio povratak komunizma i ruske hegemonije u ovom dijelu Evrope. Nakon neuspjeha EU da zaustavi krvavi raspad Jugoslavije, zapadnom Balkanu je ponuđena "perspektiva članstva" kako bi Unija pokazala da je sposobna da osigura stabilnost i bezbjednost u sopstvenom dvorištu. Hoće li strah od Ruskog uticaja u jugoistočnoj Evropi i ovaj put natjerati zapadne sile da se prizovu pameti i ispune velika obećanja data zemljama zapadnog Balkana? Ako tako bude, to bi bila jedina korist od ovog nesrećnog rata u Ukrajini.

Izvodi iz teksta preuzeti sa europeanwesternbalkans.com

Koliko NVO mogu doprinijeti procesu evropske integracije Crne Gore?

Borba za suštinu

Piše: Svetlana Pešić

Ima još puno prostora za uključenje nevladinih organizacija (NVO) u proces evropskih integracija Crne Gore a od volje Vlade i kapaciteta NVO će zavisiti stepen učešća, saglasni su sagovornici Evropskog pulsa. Izvještaj Evropske komisije (EK) o Crnoj Gori za 2015. konstatiše određeni napredak u saradnji Vlade i NVO, ali i upozorava da je "potrebna veća transparentnost u vladinim procedurama za saradnju i konsultacije s organizacijama civilnog društva, naročito u pripremi zakona." Izvještaj napominje da je dosadašnji učinak primjene Strategije za razvoj NVO bio "neujednačen", kao i da izmjene i dopune Zakona o nevladinim organizacijama još nijesu usvojene.

Goran Đurović, predsjednik Upravnog odbora Koalicije NVO – Saradnjom do cilja, koja okuplja 101 NVO u Crnoj Gori, smatra da su do sada NVO u procesu evropske integracije učestvovali vrlo konkretno, predlažući rješenja za pitanja i prioritete koje su pred crnogorsko društvo postavljale institucije EU. „*Još uvijek komunikacija između subjekata javnog sektora, profitnog sektora i organizacija civilnog društva nije uspostavljena na optimalan način što za posljedicu ima činjenicu da dosta dobrih ideja ostaje neprimijećeno u javnoj debati. Imamo još puno prostora za uključenje NVO u proces integracije a od volje Vlade i kapaciteta NVO će zavisiti stepen učešća.*

Zahvaljujući uredbama koje je Vlada premijera Lukšića usvojila 2011, a koje se odnose na učešće predstavnika NVO u tijelima koje formira Vlada, poboljšano je uključivanje NVO u proces donošenja odluka. Broj predstavnika NVO koji su članovi radnih grupa i tijela koje rade na izradi pojedinih propisa, strategija i drugih akata kojima se utiče na prava i slobode građana, u porastu je. Ipak, drugo je pitanje mogućnosti NVO da u tim tijelima zaista ostvare neki uticaj. Svjedoci smo nezadovoljstva pojedinih predstavnika NVO statusom i načinom rada u različitim tijelima zbog čega je neophodno

raditi na kvalitetivnom unapređenju ove saradnje. Sa druge strane, ne možemo još uvijek govoriti o iskrenoj namjeri vlasti da sarađuju sa NVO. Kada bi postojala iskrena namjera Vlade, ne bi bilo moguće da se u zadnjih pet godina nezakonito umanje sredstva namijenjena za projekte NVO za oko osam miliona eura. Naime, toliko se kršenjem Zakona o igrama na sreću, od strane Ministarstva finansija, oduzelo od NVO. Nije realno očekivati od NVO da se razvijaju, rade i konkretnim prijedlozima daju doprinos razvoju zajednice bez bilo kakvih finansijskih sredstava“, smatra Đurović.

Što se tiče daljeg učešća NVO u europeizaciji Crne Gore, Đurović nalazi prostor u prilagođavanju domaćeg zakonodavstva sa evropskim propisima i standardima. Prema njegovim riječima, ovdje mogu učestvovati kompetentne NVO kojih ima u skoro svim oblastima tj. poglavljima koja su predmet pregovora sa EU. On, takođe, ističe da je uloga NVO u informisanju javnosti o prednostima i nedostacima politika EU koje se moraju usvojiti jedan od oblika djelovanja NVO u narednom periodu. „*Vlada neće sama moći da informiše veliki broj građana Crne Gore bez obzira na različite kanale komunikacije. NVO aktivisti treba da obiju sve urbane i ruralne oblasti Crne Gore i pokušaju objasniti građanima suštinu promjena koje usvajamo. To neće biti nimalo lak zadatak. Takođe, NVO treba da učestvuju u procesu praćenja primjene novousvojenih propisa jer se akcenat ispunjenja obaveza sa usvajanja propisa prenosi na realizaciju. Najjednostavnije rečeno, NVO treba da rade ono što inače rade – komuniciraju sa građanima, predlažu rješenja u okviru javnih politika, prate realizaciju javnih politika ukazujući glasno na sve nedostatke i greške koje vlast vrši u tom procesu*”, preporučuje Đurović.

Na pitanje što Vlada Crne Gore a što EU može uraditi dodatno kako bi se NVO bolje i efikasnije uključile u proces evropskih integracija CG Đurović za Evropski puls odgovara: „*Vlada može da unaprijedi sistem informisanja NVO o svojim planovima u procesu EU integracije kako bi zainteresovane NVO mogle blagovorno*

Goran Đurović

mobilisati svoje resurse za učešće u aktivnostima koje sprovodi Vlada. Takođe, neophodno je što brže usvojiti prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO kako bi se stvorio novi okvir za finansiranje projekata NVO. U novom sistemu finansiranja, neophodno je da se obezbijedi najmanje 1% tekućeg državnog budžeta za finansiraje NVO a sam proces bi sprovodila ministarstva koja su i zadužena za realizaciju javnih politika. Tako bi se počeo stvarati drugačiji odnos prema NVO u kojem bi organizacije koje imaju što da ponude državnim organima postale partneri. EU može da omogući uvid predstavnicima NVO u nalaze i analize eksperata koje angažuje EU kao podršku procesima reformi. EU, takođe, može izmjenom svoje regulative koja se odnosi na IPA fondove da obaveže Vladu da u svim projektima finansiranim iz EU fondova, a koji podrazumijevaju izgradnju kapaciteta pojedinih državnih organa, budu uključeni i predstavnici NVO iz referentnih oblasti“.

Rukovoditeljka Kancelarije za saradnju sa NVO **Danka Latković**, smatra da je okruženje u Crnoj Gori za razvoj nevladinih organizacija podsticajno u smislu zakonodavnog, strateškog i institucionalnog okvira, ali nedovoljno u procesu implementacije. Ona podsjeća da su od 2007. donijeti novi Zakon o NVO, dva strateška dokumenta (Strategija saradnje Vlade Crne Gore i NVO i Strategije razvoja NVO 2014 - 2016), Uredba o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO, Uredba o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave u procesu pripreme zakona, dvije odluke o savjetodavnom tijelu Vlade (Odluka o obrazovanju Savjeta za saradnju Vlade i NVO i Odluka o Savjetu za razvoj NVO). „*Nacin i uslovi za unaprijedenje podsticajnog okruzenja definisani su kroz skup aktivnosti u okviru propisanih mjeru u Aktionom planu Strategije, a odnose se npr. na učešće NVO u definisanju i primjeni javnih politika, finansijsku održivost NVO, ulogu NVO u procesu pristupanja Crne Gore EU i izgradnju kapaciteta NVO, mada u realizaciji nekih mjeru ima problema. U tom procesu, svoju ulogu imaju i administracija i NVO, pa je potrebno jačati kapacitete svih aktera i*

graditi povjerenje, kao zdravu osnovu za napredak i prevazilaženje predrasuda, koje počesto „koče“ ove procese“, smatra Latković.

Latković naglašava da su „*velika očekivanja od Kancelarije, ali se zanemarije činjenica da se direktna saradnja po oblastima odvija na nivou organa, a Kancelarija je komunikacioni i koordinacioni kanal u funkciji te saradnje. Učešćem u izradi gotovo svih propisa, materijala i strateških dokumenata iz ove oblasti od 2007, koordiniranjem rada državnih organa u polju saradnje sa NVO na principima partnerstva i transparentnosti, staranjem o obuci državnih službenika o pitanjima od značaja za tu saradnju i građansku participaciju, obavljanjem administrativnih i stručnih poslova za Savjet za razvoj NVO, te sprovođenjem postupka izbora predstavnika NVO u tijela koje formira Vlada, Kancelarija daje neposredan doprinos međusektorskoj saradnji. Participacijom na događajima koje organizuju NVO, kao i u realizaciji pojedinih projekata NVO u svostvu saradnika, Kancelarija najučinkovitije doprinosi saradnji, odnosno opredjeljenju da radimo zajedno, a ne jedni pored drugih*“.

Ona ocjenjuje da su NVO veoma važne „*upravo u doprinisu stvaranju legislativnog i institucionalnog okvira, jer bez inicijative i doprinsa NVO, to što je urađeno od 2007. bilo bi realizovano znatno sporije i uverovatno „jednostranije“. Posebno ističe kao važno i normiranje konsultativnog procesa uredbama, kao i činjenicu da AP za poglavlje 23 sadrži poseban segment koji se odnosi na saradnju sa NVO. Konkretnije, kada je riječ o učeštu NVO u radnim grupama, ona navodi da je „*Imperativ za sve uključene u RG za pregovore rad na međusobnom povjerenju, boljoj komunikaciji i razmjeni informacija, te nalaženju kompromisnih rješenja, uz konstantno jačanje kapaciteta i državnih institucija i NVO, moguće i kroz edukaciju za mješovitu strukturu polaznika.*“*

Na drugoj strani, **Ana Novaković**, izvršna direktorka Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO), smatra da podsticajno okruženje za razvoj NVO u Crnoj Gori, nažalost, još uvjek ne postoji. „*Bez obzira na usvojene zakone i propise u ovoj oblasti, koji su u velikoj mjeri uskladjeni sa dobrim međunarodnim i evropskim propisima i praksama, kao i pored institucionalnih*

Danka Latković

Ana Novaković

rješenja za veće uključivanje NVO u procese donošenja odluka, suštinski ambijent za nesmetano djelovanje NVO u Crnoj Gori je negativan. Ovo se prije svega ogleda u tome što kritika od strane NVO na račun vlasti ali i opozicije, pa i onih institucija koje su po ustrojstvu i na papiru nezavisne, ne samo što nije dobrodošla, već je uglavnom praćena nekom vrstom progona“, kaže Novaković, koja je

ujedno i zamjenica predsjednice Savjeta za razvoj NVO. „Vlast koristi medije koje drži pod kontrolom za obraćun sa neistomišljenicima iz nevladinog sektora, čak sprovodi zastrašujuće kampanje na ličnoj osnovi. Osim toga, koriste se i institucije, prije svega inspekcije, za uzurpiranje „nepodobnih“ NVO aktivista i aktivistkinja i ometanje njihovog svakodnevног rada. Opozicija na kritike nerijetko odgovara uvredama, a tek sporadično, bez sistemskog pristupa i plana spremna je čuti prijedloge nevladinog sektora“, dodaje Novaković.

Ona je naglasila da, osim toga, politika Vlade u segmentu finansijske podrške razvoju programa i usluga NVO se ogleda u malim iznosima i netransparentnoj proceduri dodjele sredstava. „Uz to, bez procedura i iza vrata se podržavaju projekti i aktivnosti određenog broja organizacija, koje polako postaju paralelni nevladin sektor, spremni na dogovore sa Vladom mimo i na uštrb ostalih kolega iz sektora. Ovakva politika neminovno urušava ugled i finansijsku održivost nevladinog sektora“, izričita je Novaković.

Govoreći o najvećim dostignućima nevladinog sektora u procesu evropskih integracija ona ističe: „Proces evropske integracije podrazumijeva sve reforme koje se sprovode u najrazličitim sferama: pravosuđa, zaštite životne sredine, socijalne politike, ljudskih prava, borbe protiv korupcije i mnogih drugih. Nevladin sektor u velikoj mjeri doprinosi ovim reformama, jer NVO svakodnevno zagovaraju bolje javne politike, poštovanje evropskih standarda, predlažu zakonska rješenja, sprovode kampanje i edukuju šиру javnost. Sve je veći broj NVO koji učestvuju u radnim tijelima za izradu zakona, podzakonskih i strateških akata iz različitih oblasti. U 2014, 55 predstavnika NVO učestvovalo je u ovakvim radnim tijelima. Konkretno, kada je riječ o procesu evropske integracije, upravo se nevladin sektor, prije Vlade i drugih struktura, zalagao za

usvajanje evropskih vrijednosti u Crnoj Gori, te svojim edukativnim programima obezbijedio poslanicima, novinarima, državnim službenicima i privrednicima šire znanje o EU, a građanima bolju informisanost o ovom procesu. Bitna specifičnost Crne Gore u ovom segmentu je i učešće nevladinih predstavnika u formalnoj pregovaračkoj strukturi, konkretno, u radnim grupama za pregovaračka poglavљa.“

Novaković navodi da je učešće nevladinog sektora u radnim grupama važan mehanizam za bolji kvalitet, transparentnost i legitimitet pregovaračkog procesa. „Ipak, i nakon četiri godine od zvaničnog otvaranja poglavljia 23 i 24 i uključivanja prvih predstavnika NVO u radne grupe za ova poglavљa, odnos državnih službenika se nije bitno promijenio. Dakle, opet na suštinskom nivou, komentari i sugestije NVO se uglavnom a priori doživljavaju kao atak na rad ostatka radne grupe. Generalno, neki prijedlozi i korekcije se ustavaju, ali je i u pregovaračkoj strukturi prisutna klima, kao i u drugim tijelima u kojima participiraju NVO, očite podijeljenosti na „vladino“ i „nevladino“, pri čemu se nevladino u značajnoj mjeri još doživljava kao strano tijelo. Osim formalne uključenosti u radne grupe, nemjerljivo je važno da nevladin sektor zasebno organizuje i sprovodi monitoring pregovaračkog procesa i reformi u svim poglavljima. Odnos državnih službenika prema predstavnicima NVO trebalo bi da se mijenja u pravcu eliminisanja predrasuda o drugaćijim stavovima i kritičkom odnosu“, zaključuje ona.

NVO moraju da jačaju svoje kapacitete

Novaković smatra da NVO treba konstantno da ulažu u jačanje sopstvenih kapaciteta i ekspertize, kao i poboljšanje kvaliteta usluga. „Proces integracije postaje sve zahtjevniji i kompleksniji a rezultate mogu očekivati samo oni koji se adekvatno spremaju za svaku narednu fazu. NVO imaju, prije svega, odgovornost prema građanima da rade bolje i zagovaraju politike koje će život građana učiniti kvalitetnijim. Istovremeno, izazov će svakako ostati otvorenost institucija za prijedloge i sugestije iz nevladinog sektora, i spremnost političara da saslušaju i pribavite kritiku. U oba slučaja, samo snaga argumenata i znanja će omogućiti nevladinim aktivistima dovoljno prostora za zalaganje za reforme u različitim oblastima“, dodaje Novaković.

Miloš Konatar, poslanik i član koordinacionog odbora Građanskog pokreta URAt

Opoziciona saradnja nema alternativu

Ne možemo u EU sa aferom "Snimak", sa kupovinom ličnih karata, sa krađom izbora i opštim nepovjerenjem u izborni proces. Ako nemamo slobodne i fer izbore onda nemamo osnovne pretpostavke za demokratsko uređenje naše države, istakao je za *Evropski puls* poslanik i koordinacionog odbora Građanskog pokreta URA Miloš Konatar.

» Nedavno ste postali poslanik Skupštine Crne Gore. Koji je Vaš najveći motiv da pribavljate poslaničku funkciju sada? Koje ste prioritete sebi postavili za ovaj relativno kratak period do redovnih parlamentarnih izbora?

Vrlo je važno to što je opozicija dobila još jednog predstavnika u Skupštini, a najvažnije da je skoro 30,000 građana Crne Gore koji su, glasajući za promjene 2012., glasali za Pozitivnu Crnu Goru opet dobili poslanika koji neće služiti kao rezervni igrač DPS-a.

Dakle, moj najveći motiv jeste da sprjećim mogućnost da DPS dobije još jednog poslanika i još jedan glas, što bi bio slučaj da je mandat otiašao nekome iz Pozitivne Crne Gore. Ovo što danas radi Pozitivna je prevara i obmana glasača koji su joj dali podršku na izborima 2012. U trenutku kada DPS sa satelitima ima vrlo tanku većinu od 41 ili 42 poslanika, nije svejedno da li će opozicija imati jednog više ili jednog

manje predstavnika u Skupštini. Mojim ulaskom u Skupštinu, opozicija je dobila još jednog poslanika i to je ono što je bitno.

Jedan od prioriteta svakako je uspostavljanje kvalitetne saradnje i međusobnog povjerenja sa ostalim opozicionim poslanicima u Skupštini. Uradiću sve što mogu kao poslanik da prije izbora

na dnevni red Skupštine dođe Prijedlog izmjena Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojim je predviđeno da sva djeca u Crnoj Gori primaju dječiji dodatak, a da se djeci u stanju materijalnih i drugih potreba postojeći iznos dodatka poveća za 50%. Takođe, u dosadašnjem radu Građanskog pokreta URA i našeg Odbora za rad i socijalnu politiku, čiji sam koordinator, pripremili smo Prijedlog Zakona o Alimentacionom fondu, koji će riješiti problem neplaćanja

alimentacija u Crnoj Gori. Ovaj prijedlog zakona, kao i Predlog izmjena Zakona o radu, koji se tiče povećanja iznosa minimalne zarade za radnike u Crnoj Gori će sigurno predati u skupštinsku proceduru do kraja ovog mandaata.

» Jedan ste od najmladih poslanika. Zašto ste se opredijelili da svoju karijeru izgrađujete i u politici i gdje su mlađi u crnogorskoj politici danas?

Crna Gora je danas u takvoj političkoj, društvenoj i ekonomskoj krizi da smatram obavezom svih nas da dignemo glas i da se uključimo, svako na svoj način, u javni život, da ukažemo na probleme i da iste pokušamo riješiti. Crnoj Gori su neophodne promjene, a ja sam svoj način borbe za promjene našao u politici. Nisam želio da se politika bavi sa mnom i da budem samo puki posmatrač.

Još dok sam bio student Ekonomskog fakulteta u Podgorici, sa prijateljima i kolegama sam osnovao studentsku organizaciju "Studentski forum" i tako je sve krenulo. A politika nas je jednostavno sama pronašla, jer danas u Crnoj Gori sve zavisi od politike. Moje mišljenje je da su političke promjene predušlov svih drugih promjena, i zato sam smatrao da je moje mjesto tu, u centru borbe za slobodnu Crnu Goru.

Danas imamo aktivniju ulogu mlađih u politici nego što je to bio slučaj prije recimo 10 ili 15 godina. Rekao bih da se mlađi u Crnoj Gori polako bude i to je dobro, jer mlađi ljudi moraju biti lokomotiva neophodnih promjena. Primjeri mog kolege iz Građanskog pokreta URA **Dritana Abazovića** i **Alekse Bećića** iz Demokrata, koji su među najpopularnijim političarima danas, pokazuju da i građani Crne Gore vjeruju mladima i da žele da vide mlađe ljudi na odgovornim pozicijama.

Svakako i dalje moramo nastaviti da ohrabrujemo sve mlađe ljudе da se aktivno uključe u političke i društvene procese, jer bez mlađih ljudi nema promjena u Crnoj Gori.

» U kojoj mjeri evropske integracije Crne Gore zavise od epiloga trenutne političke krize? Ko je najdogovorniji za izlazak iz ove situacije i kreiranje uslova zaferi i poštene izbore?

Ne možemo u EU sa aferom "Snimak", sa kupovinom ličnih karata, sa krađom izbora i opštim nepovjerenjem u izborni proces. Ako nemamo slobodne i fer izbore onda nemamo osnovne pretpostavke za demokratsko uređenje naše države. Crna Gora ima lošu vlast koja je glavni krivac za političku i ekonomsku krizu u kojoj se danas nalazimo.

Miloš Konatar

Miloš Konatar

Nemam dilemu da je ova i ovakva vlast samo kočnica uspješnim evropskim integracijama, jer je vrlo važno kojom brzinom i efikasnošću ispunjavamo evropske standarde. A o kakvim evropskim dostignućima trenutne vlasti možemo govoriti kada 2016. mi još uvijek nemamo preduslove za slobodne i fer izbore!?

Parlamentarni dijalog je bio najbolji odgovor i najbolji način za prevazilaženje ozbiljne političke krize i nepovjerenja u izborni proces u Crnoj Gori, i mi u Građanskom pokretu URA oko toga nemamo dilemu. Nažalost, DPS nije bio spreman da obezbijedi nezavisnost i kontrolu nad bitnim strukturama zarobljenog društva, što je srušilo parlamentarni dijalog, a Crnu Goru odaljilo od slobodnih i fer izbora. Sa ovakvim javnim servisom, pritiscima, ucjenama i kupovinom glasova i ličnih karata nema slobodnih izbora.

Na potezu je vladajuća struktura, mi nismo spremni da opet sa premijerom Milom Đukanovićem gubimo vrijeme kojeg ionako nema. Naši zahtjevi su jasni i otvoreni, i ukoliko je DPS spreman da se odrekne kontrole nad javnim servisom, ako su spremni da prekinu sa zloupotrebotom državnih resursa i kontrolom finansijskih tokova lokalnih samouprava, i ako su spremni na kontrolu rada ANB-a, onda je dogovor moguć i može se finalizirati za jedan dan, bez daljih odlaganja.

» Šta je po Vama, najveća prepreka zajedničkog djelovanja opozicionih stranaka?

Na početku želim istaknuti da opoziciona saradnja nema alternativu, bez obzira na to da li će i kako opozicija nastupiti na sljedećim izborima.

Građanski pokret URA ni do sada nije bila, niti će biti prepreka koordiniranom djelovanju i opozicionoj saradnji. Ali, ta saradnja mora biti iskrena sa svih strana, a ne po principu "zovem te, a Boga molim da ne dodeš". Pojedine usijane glave u opoziciji moraju shvatiti da od međusobnih napada unutar opozicije korist ima samo DPS. URA ni do sada nije odgovarala na nerijetko nekorektne napade pojedinih kolega iz opozicije, jer nas interesuju promjene i smjena DPS-a, a ne iscrpljivanje u međusobnim napadima unutar opozicije. Mi imamo odličnu saradnju sa kolegama iz Demosa i Demokratske Crne Gore, i to treba biti primjer kakvi odnosi mogu i treba da budu u opoziciji.

*Obrazovni sistem kočnica razvoja
kritičke misli mladih*

» Koliko je obrazovni sistem u Crnoj Gori u službi razvoja kritičke misli i aktivizma mladih?

Obrazovni sistem u Crnoj Gori je najveća kočnica razvoja kritičke misli kod mladih. I to se mora mijenjati.

Kad velika većina nastavnika, profesora i akademskih radnika čuti, kad ni od većine njih nemamo kritičke misli, na koga da se ugledaju mladi?

Naprste jedne ruke možemo izbrojati nastavnike i profesore u Crnoj Gori koji motivišu mlade da slobodno i kritički razmišljaju i to se mora promjeniti.

Evo na primjer, kada sam bio student, "Studentski forum" je pokušao da na Ekonomskom fakultetu organizuje okrugli sto na temu pranja novca i promociju knjige na temu pranja novca u Srbiji za vrijeme Slobodana Miloševića. Tadašnji dekan fakulteta nam to nije dozvolio. Da stvar bude gora, ni profesori nas nisu podržali.

Toliko o obrazovnom sistemu, slobodnom univerzitetu i razvoju kritičke misli u Crnoj Gori.

Opozicija pred građanima Crne Gore mora pokazati odgovornost i zrelost, kao i spremnost da sarađuje, čak i kad ima dosta pitanja o kojima imamo različit stav. Mišljenja sam da su promjene koje su neophodne Crnoj Gori, važnije od ideoloških i drugih razlika koje svakako postoje, ali ne smiju biti tačke razdvajanja i svada među opozicijom.

S. Pešić

Evropski zakoni za pečenje rakije: 30 litara po osobi, kazne 3.000 eura

Bugari plaćaju poseban paušalni porez na pečenje rakije nakon ulaska u EU. Naime, zakon dozvoljava do 30 litara po jednoj osobi, bez plaćanja dažbina. Neposredno pred ulazak Bugarske u EU, 2007, zavladao je strah da u Uniji niko ne može da peče rakiju, pa čak ni da je služi na svadbama. Zebnja se ubrzo pokazala djelimično opravdanom jer su Bugari,

ipak, na osnovu direktiva EU počeli da plaćaju takse na alkohol. Bugarska je uspjela da obezbijedi najniže moguće stope poreza, i to da proizvođači plaćaju 1,1 euro po litru za najviše 30 litara proizvedenih za ličnu upotrebu, a da se litar rakije ispečene preko toga tarifira prema duplo većoj tarifi. Osim toga, morali su da registruju kazane, te da carinskim inspektorima, kojima je povjerena kontrola, dokazuju koliko su zaista rakije proizveli. Međutim, uprkos strogim sankcijama, rakija se i dalje peče u svakom bugarskom selu.

Akcioni plan za suzbijanje nezakonite trgovine biljkama i životnjama

Evropska komisija je usvojila Akcioni plan za suzbijanje nezakonite trgovine biljkama i životnjama unutar EU, jer se ova nezakonita trgovina posljednjih godina dramatično povećala. Prema procjenama, godišnje kroz ruke kriminalnih grupa prođe između 8 i 20 milijardi eura, što tu trgovinu svrstava u red sa trgovinu drogom, ljudima i oružjem. Akcioni plan kojim se želi stati na put ovom obliku kriminala pripremila je komisija kojom je predsedavala visoka predstavnica za vanjske poslove i sigurnosnu politiku i potpredsjednica Komisije Federica Mogherini.

Zarada od krijumčarenja migranata 6 milijardi eura

Podaci Europola pokazuju da su krijumčarske mreže, u toku 2015., zaradile oko 6 milijardi eura na krijumčarenju izbjeglica i migranata. Upozorili su da bi se ova cifra mogla utrostručiti ako se migracijska kriza nastavi u sljedećoj godini. Iz Europola navode da posjeduju informacije za oko 40.000 ljudi za koje se sumnja da su umiješani u krijumčarenje migranata. Prema podacima Evropske agencije za vanjske granice (Frontex), 140.000 migranata je od početka 2016. ilegalno ušlo u zemlje EU.

Slovenci izvoze najviše od ulaska u EU

Najveći trgovinski partneri Slovenije su Njemačka, Italija, Austrija, Hrvatska i Francuska, a u toku 2015., Slovenci su najviše izvozili lijekove, a najviše su uvozili naftne derivate i automobile, pri čemu su postigli suficit od 700 miliona eura. Slovenija je 2007. bila prva "nova" članica EU koja je uvela euro kao svoju valutu, zamjenjujući dotadašnji slovenski tolar.

Finansiranje nevladinih organizacija i političkih partija u Crnoj Gori iz javnih fondova

Činjenice i predrasude

Piše: Nikola Đorović

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je predstavio 19. februara 2016. publikaciju „Činjenice i predrasude – finansiranje nevladinih organizacija i političkih partija u Crnoj Gori iz javnih fondova”, koja daje pregled zakonodavnog i institucionalnog sistema finansiranja NVO iz javnih fondova u Crnoj Gori, uz precizne komparativne podatke za period od 2013. do 2015., praćene sa jasnim preporukama koje treba preuzeti kako bi se stanje unaprijedilo.

U Crnoj Gori je registrovano 3,808 nevladinih organizacija i fondacija, čiji je finansiranje iz javnih fondova uređeno Zakonom o nevladim organizacijama, Zakonom o igrاما na sreću, Zakonom o lokalnoj samoupravi, Zakonom o manjinskim pravima i slobodama.

U praksi, Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću raspolaže najvećim fondom putem kojeg je u protekle tri godine nevladim organizacijama raspodijeljeno 6.408.792,14 € za ukupno 1,354 projekta odnosno prosječno 4.733,22 € po projektu. NVO su često ukazivale i na tendenciju nezakonitog uskraćivanja sredstava NVO u skladu sa Zakonom o igrاما na sreću, što je potvrđila i DRI. Tako su NVO u Crnoj Gori, samo od 2013. do 2015. oštećene za 3.992.129,07 €.

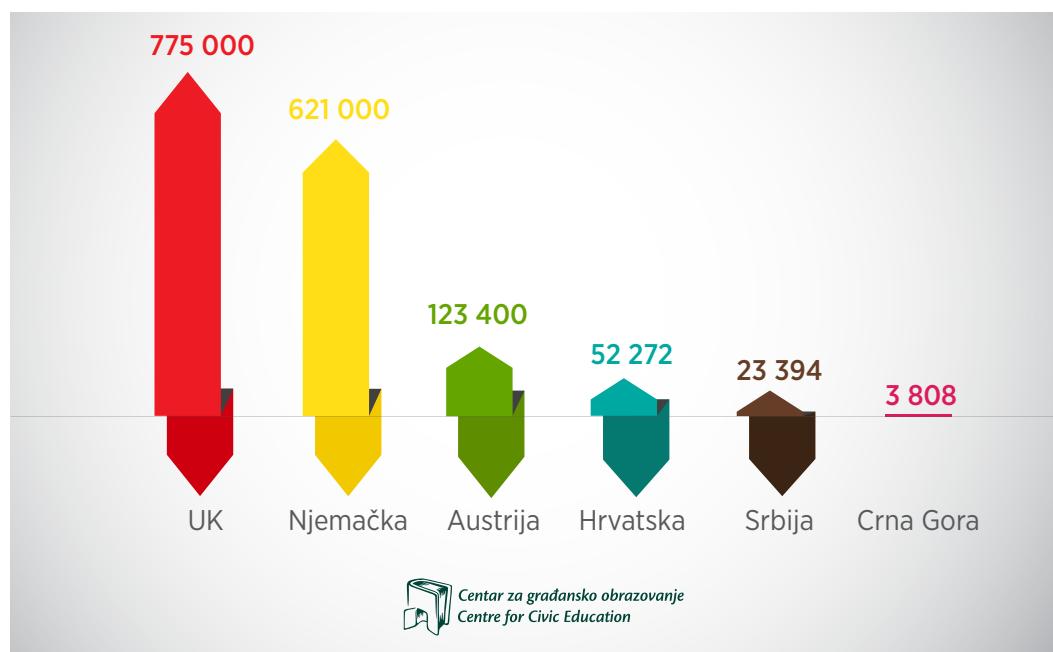
Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava je finansirao i NVO, i od 2013. do 2015. 1.121.590,00 € nevladim organizacijama, odnosno, NVO su dobile 50% od ukupnih sredstava Fonda, dok je preostali iznos Fond raspodijelio pojedincima, nacionalnim savjetima i ostalima.

Od budžeta lokalnih samouprava se, shodno zakonu, finansiraju projekti NVO od interesa za lokalno stanovništvo. U tom dijelu se nastavlja praksa netransparentnog i neodgovornog upravljanja javnim finansijama a sredstva na lokalnom nivou se dijele i direktnom odlukom predsjednika opštine/gradonačelnika. Od 2013. do 2015. ukupno je nevladim organizacijama dodijeljeno 1.397.011,08€, a primjetna je tendencija pada tih sredstava.

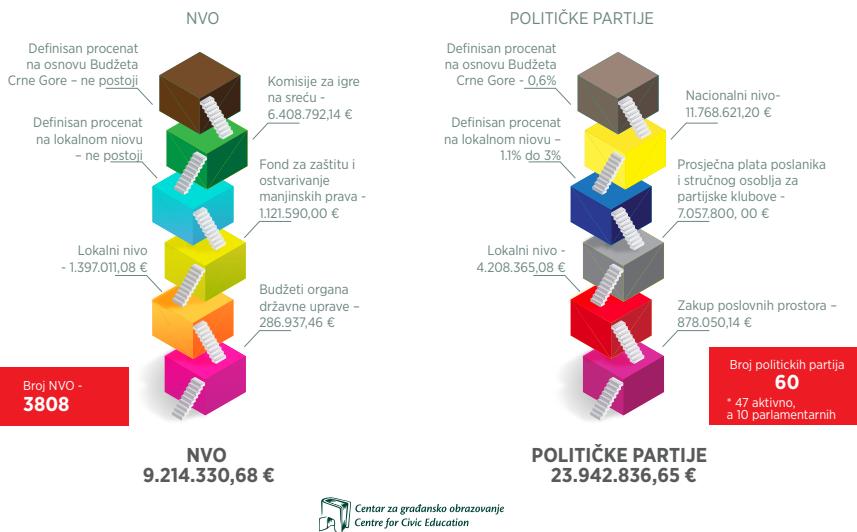
Sredstva raspodijeljuju i ministarstva, ali bez transparentnih i ujednačenih praksi, što je uzrokovan različitim tumačenjem postojećeg zakonodavnog okvira od strane organa javnog sektora.

Komisija za raspodjelu sredstava nevladim organizacijama Vlade Crne Gore ni četiri godine od stupanja na snagu Zakona o NVO nije formirana, čime su NVO ostale uskraćene za sredstva planirana budžetom po ovom osnovu, ali i za mehanizam koji bi trebao da obezbijedi transparentnije i učinkovitije finansiranje NVO.

Primjeri nepostojanja konkursa i kriterijuma dodjele državnog zemljišta i imovine nevladim organizacijama, uz manjak transparentnosti i mogućnost diskrecionog odlučivanja predstavljaju i rizik za korupciju, što je posljedično loš prilog ugledu NVO u cjelini. Na ovaj način se otvara prostor da se vrši direktni uticaj na NVO, favorizovanjem i nagrađivanjem odredenih NVO, a kažnjavanjem onih koje nijesu u «milosti» vlasti. Tokom je 2014. i 2015. pažnju zainteresovane javnosti, u ovom segmentu, zaokupila izgradnja tzv. «Gradanske kuće» odnosno

PERIOD 2013 - 2015

partnerstva Vlade Crne Gore, tri NVO – Građanske alijanske (GA), Centra za demokratsku tranziciju (CDT) i Fonda za aktivno građanstvo (fAKT), opštine Podgorica i Rockfeler Brothers fonda, a i do danas su nepoznati važni aspekti potpisanih Memoranduma između ovih subjekata.

Kada je riječ o političkim partijama, u Crnoj Gori je registrovano 60 političkih partija, od kojih je 47 aktivno što je prilično veliki broj u odnosu na broj stanovnika. Poredjenja radi, u Srbiji je 2015. bila registrovana 101 politička partija, u Hrvatskoj 152, u Velikoj Britaniji 406 a u Njemačkoj 112 političkih partija. Dodatno, procenat izdvajanja iz Budžeta Crne Gore za političke partije veći je od onih u regionu ili zemljama EU. U protekle tri godine političkim partijama u Crnoj Gori dodijeljeno je 11.768.621,20, eura na nacionalnom nivou.

Na lokalnom nivou je raspodijeljeno ukupno 4.208.365,08 €, pri čemu tu postoji neravnomjernost i loše planiranje u odnosu na realizaciju u pojedinim opštinama.

Pored sredstava koje partije dobijaju za redovan rad iz Budžeta Crne Gore i budžeta lokalnih samouprava, Zakon propisuje i obavezu Ministarstva finansija da obezbijedi sredstva i za zakup prostorija za redovan rad političke partije koja je zastupljena u Skupštini, što važi i za nadležni organ lokalne samouprave. Pri tom, još nije na jasan način riješen problem imovine bivših društveno političkih organizacija, a koji u bitnom artikuliše troškove zakupa prostora za redovan rad političkih partija. Ovo se svodi na prečutnu saglasnost političkih subjekata, gdje je vladajući DPS, i manjim dijelom SDP, u ulozi povlašćenih korisnika ovog poslovnog prostora, a ostali dobijaju budžetska sredstva za zakup poslovnog prostora, što stvara duplu štetu građanima/kama.

Sredstva koja je CGO analizirao u dijelu finansiranja političkih parija nijesu uključena ona koja se opredjeljuju za izborne kampanje, a koja za redovne parlamentarne izbore u 2016. iznose 1.929.731,85 €. U odnosu na predviđena sredstva u Budžetu Crne Gore za rad političkih subjekata može se izvesti računica koliko poslanici/e i parlamentarni politički subjekti koštaju crnogorske građane/ke kada je riječ o korišćenju sredstava iz javnih izvora. Kada se uključe svi troškovi, dolazi se do podatka da je u 2014. prosječno poslanik/ka koštao/la 64.556,04 € iz Budžeta Crne Gore.

Dakle, u periodu od 2013. do 2015., po dostupnim podacima, iz javnih fondova su nevladine organizacije u Crnoj Gori podržane u iznosu od 9.214.330,68 €. Istovremeno su političke partije iz istih izvora podržane sa 16.885.036,65 € a kad se tome dodaju još troškovi prosječnih plata poslanika i stručnog osoblja za partijske klubove (7.057.800,00 €) dobija se 23.942.836,65 €. Primjetan je rast sredstava koja se opredjeljuju na godišnjem nivou za političke partije i pad sredstava za NVO, a što ne prate adekvatna obrazloženja.

Zakonodavni i institucionalni okvir finansiranja NVO u Crnoj Gori nije dovoljno jasno uređen, a praksi prate brojne nepravilnosti, što dovodi u pitanje održivost NVO sektora koji se kontinuirano zakida «sukobima» različitih zakona, neredovnim raspodjelama sredstava, izostankom konkursa, diskrecionim odlukama organa javnog sektora, itd. a što sve ukazuje na nedostatak političke volje da se NVO prihvate kao integralni dio crnogorskog sistema. Stoga je, u cilju održivog i kvalitetnog NVO sektora u Crnoj Gori, potrebno je ustanoviti precizan godišnji procenat izdvajanja iz Budžeta Crne Gore (najmanje 1% tekućeg budžeta, prijedlog Koalicije NVO Saradnjom do cilja) za NVO, kao što je to učinjeno i u slučaju političkih partija čime bi se doprinijelo autonomnosti sektora i njegovoj finansijskoj održivosti.

Autori publikacije (dostupne na sajtu CGO-a <http://media.cgo-cce.org/2016/02/cgo-cce-cinjenice-i-predrasude.pdf>) su **Nikola Djonović, Boris Marić, Željka Ćetković i Snežana Kaluđerović**. Ona je dio je projekta „*Bođe javne finansije za NVO!*“ čiji je cilj da dopriene reformi sistema finansiranja NVO iz javnih fondova u Crnoj Gori i održivosti NVO, finansiranog od strane Evropske unije i Balkanskog fonda za demokratiju, u okviru projekta BCSDN mreže *“Acquis balkanskog civilnog društva: Jačanje potencijala i kapaciteta nevladinih organizacija za zagovaranje i lobiranje”*. Predstavnik BCSDN mreže u Crnoj Gori je CRNVO.

Revizori i tužioci na istom zadatku

Piše: Jovana Marović,
koordinatorka istraživanja
u Institutu Alternativa

Piše: Marko Sošić,
istraživač javnih politika u
Institutu Alternativa.

Čitajući izvještaje koje Državna revizorska institucija (DRI) objavljuje o tome kako se upravlja našim novcem, često nailazimo na nalaze koji su toliko zabrinjavajući da je logično pitanje – da li će se završiti na ovome i da li će, osim što smo u prilici da saznamo da se desila zloupotreba javnog novca, neko za nju i odgovarati?

DRI je u dosadašnjem radu objavila 121 izvještaj u kojima je ukazala na brojne nepravilnosti, gruba kršenja zakona i nemamjensko trošenje novca. Sesnaest izvještaja je bilo posebno problematično s aspekta utvrđenih nepravilnosti i zavrijedilo je negativna mišljenja.

Želeći da vidimo šta se dešava sa posebno problematičnim izvještajima o reviziji, najprije smo pitali – što radi sama DRI da bi se utvrdila odgovornost?

Odgovor je sljedeći – DRI do sada nije podnosiла krivične prijave, nije podnosiла prekršajne prijave niti postupke za nadoknadu štete državnoj imovini. Za neke posebno problematične slučajevе, izvještaje su proslijedivali tužilaštvu, ali nisu bili obaviješteni kakva je bila njihova sudbina.

Onda smo se, skupa sa partnerima iz četiri organizacije (Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje (CGO), Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) i Centar za monitoring i istraživanje), obratili Vrhovnom državnom tužiocu zahtijevajući odgovor na pitanje - Šta je tužilaštvu uradilo sa izvještajima Državne revizorske institucije (DRI) koji su mu zvanično dostavljeni?

**Preko 80% podnesenih krivičnih prijava Specijalnom državnom tužilaštvu u 2015.
Bilo je od strane građana, fizičkih i pravnih lica.**

Saradnja Državne revizorske institucije i Državnog tužilaštva u Crnoj Gori nije primjer prijeko potrebne pravovremene razmjene informacija i koordinisanih zajedničkih aktivnosti institucija.

U tom trenutku, radilo se o izvještajima o reviziji Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva, Centra savremene umjetnosti, Centra za stručno obrazovanje, JP Radio televizija Crne Gore, Univerziteta Crne Gore, Crnogorskog narodnog pozorišta, Demokratske partije, kao i izvještaja o reviziji državnih garancija. Dobili smo odgovor u kojem nam je saopšteno da su u svakom od navedenih slučajeva vršene određene istražne radnje, ali je većina odbačena i nijedna optužnica nije podignuta. U pet od osam slučajeva, tužilaštvu je zaključilo da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka. Kod tri slučaja, provjere su još uvijek u toku. Radi se o izvještaju o državnim garancijama, Zavodu za udžbenička i nastavna sredstva i Demokratskoj partiji iz Ulcinja. Odgovor potvrđuje naše sumnje – da je rad tužilaštva u pogledu ispitivanja odgovornosti za nemamjensko i nezakonito upravljanje javnim sredstvima spor i nedjelotvoran.

Iz odgovora VDT-a se uočavaju problemi u saradnji između tužilaštva i DRI, nedefinisane procedure i nedovoljno pozavanje prirode rada državne revizije od strane tužilaštva. Tužilaštvu gubi vrijeme u istrazi zahtijevajući dodatnu dokumentaciju ne od samih subjekata revizije, nego od same DRI.

Saradnja Državne revizorske institucije i Državnog tužilaštva u Crnoj Gori nije primjer prijeko potrebne pravovremene razmjene informacija i koordinisanih zajedničkih aktivnosti institucija.

Iako se može reći da je najveći teret odgovornosti za manjak uticaja rada i nalaza revizije upravo

na samoj DRI. Tužilaštvo ne smije da čeka da informacije iz zvaničnih izvještaja državnih institucija dobija od trećih lica kao što je do sada bio slučaj, već da po njima postupa redovno u skladu sa svojim nadležnostima. Takođe, opravdanje za pasivnost ove institucije ne može biti to što DRI ne podnosi krivične prijave, a što se u javnosti često ističe, a posebno uzimajući u obzir da još uvijek najveći broj od ukupnog broja krivičnih prijava podnose građani. Preko 80% podnesenih krivičnih prijava Specijalnom državnom tužilaštvu u 2015. bilo je od strane građana, fizičkih i pravnih lica. Dodatno, izvještaji DRI treba da brojnim akterima, a posebno Tužilaštvu, služe kao indikator, polazna osnova za sopstvene provjere i pokretanje eventualnih krivičnih prijava i drugih radnji. Štoga su nalazi DRI i dokazni materijal, ali i smjernica za dalje istrage.

Državno tužilaštvo je stava da DRI treba da koristi svoju zakonom definisani obavezu podnošenja krivičnih prijava, jer su njihovi izvještaji preobimni, i u postojećoj formi nisu adekvatni za analitičku obradu i usporavaju rad tužilaca. Međutim, uprkos tome što revizorski izvještaji uglavnom jesu obimni, ključni nalazi su izdvojeni, sažeti, konkretni i sa egzaktnim podacima. Sam uvid u njih može biti dovoljan indikator i smjernica za dalje istražne radnje.

Ograničenje je što javnost nije u dovoljnoj mjeri upoznata sa aktivnostima koje Tužilaštvo preduzima po nalazima DRI budući da godišnji izvještaji o radu Vrhovnog državnog tužilaštva i

Izvještaji DRI treba da brojnim akterima, a posebno Tužilaštvu, služe kao indikator, polazna osnova za sopstvene provjere i pokretanje eventualnih krivičnih prijava i drugih radnji. Štoga su nalazi DRI i dokazni materijal, ali i smjernica za dalje istrage.

Specijalnog državnog tužilaštva ne nude takve informacije, a ove teme nisu u fokusu tužilaca ni tokom javnih događaja. Specijalno državno tužilaštvo je po prvi put krajem 2015. informisalo javnost o formiranim predmetima po nalazima DRI. Ključno (zakonsko) ograničenje za redovno informisanje DRI, pa samim tim i javnosti, o aktivnostima Tužilaštva po dostavljenim izvještajima, jeste nepostojanje obavezujuće odredbe u Zakoniku o krivičnom postupku o tome kakav je ishod istrage po podnijetoj tužbi, u ovom slučaju, dostavljenom materijalu.

Bitan ograničavajući faktor za bolje rezultate DRI i Tužilaštva su kapaciteti. I VDT i SDT trenutno rade sa manje od 50% kapaciteta, a procedure zapošljavanja su u toku. DRI, na drugoj strani, ni dvije godine od usvajanja novog akta o sistematizaciji i unutrašnjoj organizaciji nije popunila mjesto rukovodioca odjeljenja za pravna pitanja, krivične i prekršajne prijave i antikorupciju, dok u ovom odjeljenju radi samo jedan službenik.

Iskustvo zemalja u regionu, kao i zemalja Evropske unije, nudi širok spektar mehanizama i aktivnosti koje mogu unaprijediti saradnju DRI i Tužilaštva od posebnih sporazuma i okvira za saradnju, formiranja radnih timova, do redovnog pokretanja postupaka za utvrđivanje prekršajne i krivične odgovornosti. Konkretno, u crnogorskom kontekstu od značaja bi bilo organizovanje zajedničkih stručnih obuka u vezi sa saradnjom u istragama i izmjeni krivičnog zakonodavstva koje bi unaprijedilo sankcionisanje zloupotreba budžetskih sredstava, propisivanje obavezujućeg izvještavanja Državnog tužilaštva o ishodu istrage podnosiocu tužbe, odnosno dokaznog materijala, ali i uvođenje novog krivičnog djela protiv službene dužnosti "nenamjensko korišćenje budžetskih sredstava".

Sporazumi i nesporazumi na posljednjem sastanku Evropskog savjeta

Velika Britanija unutra, izbjeglice napolje

Redovni samit lidera EU koji je odžan 18. i 19. februara u Briselu protekao je u znaku dva goruća pitanja koja, svako na svoj način, prijeti da ugroze evropsko jedinstvo: sporazum o spriječavanju izlaska Velike Britanije iz EU i način da se barem donekle reguliše naizgled nezaustavljeni priliv izbjeglica u Evropu.

Dok je prvo pitanje riješeno kompromisom kojim su bar za sada zadovoljne sve strane, drugo tek počinje da pokazuje svu dubinu podjela između zemalja članica EU.

Na konferenciji za štampu nakon samita britanski premijer **David Cameron** je objavio da je postigao sve pregovaračke ciljeve i da će već narednog dana predložiti svom kabinetu da usvoji sporazum, i tako otpočne žustru referendumsku kampanju za ostanak Velike Britanije u EU. "Vjerujem da ćemo unutar ovako reformisane Evropske unije biti jači, bezbjedniji i uspješniji nego van nje", istakao je Cameron, "I zato ću ja tokom ove kampanje učiniti sve što je u mojoj moći da ubijedim građane Velike Britanije da ostanu u reformisanoj evropskoj zajednici za koju smo se danas izborili".

Ovakav zaključak samita nije neko iznenađenje - glavni detalji sporazuma su već unaprijed bili dogovoreni između Camerona i predsjednika Savjeta EU **Donald Tuska**. Neslaganja su se, međutim, javila nakon što je Cameron na samitu zahtjevao da period neisplaćivanja naknada po osnovu nezaposlenosti novoprdošlim radnicima iz drugih članica EU bude trinaest umjesto četiri godine, koliko je naznačeno u preliminarnom sporazumu, kao i da se dječji dodatak ne isplaćuje radnicima čija djeca ne žive u Velikoj Britaniji. Nakon cijelonočnog natezanja sa predstavnicima zemalja članica iz istočne Evrope, britanski premijer je prihvatio kompromis kojim se isplaćivanje naknada po osnovu nezaposlenosti dozvoljava nakon sedam godina rada u Velikoj Britaniji, a dječji dodatak isplaćuje proporcionalno

Britanski premijer David Cameron je nakon samita objavio da je postigao sve pregovaračke ciljeve i da će već narednog dana predložiti svom kabinetu da usvoji sporazum. "Učiniću sve što je u mojoj moći da ubijedim građane Velike Britanije da ostanu u reformisanoj evropskoj zajednici za koju smo se danas izborili", rekao je Cameron novinarima.

troškovima života u zemlji u kojoj djeca borave. Na insistiranje Danske, vezivanje dječjih dodataka za troškove života u zemlji boravka će važiti ne samo za Veliku Britaniju već i za sve države članice. Zauzvrat, ova klauzula će stupiti na snagu tek 2020. kako bi se liderima istočnoevropskih zemalja članica na čije se građane ova ograničenja najviše odnose dalo malo vremena da "omekšaju" svoje glasače. Sa druge strane, Francuska i Belgija su tražile - i dobine - tzv. klauzulu o "samopotiranju" sporazuma u slučaju da britanski građani na referendumu glasaju za izlazak iz Evropske unije. U tom slučaju, sve što je dogovorenno sa Velikom Britanijom će prestati da važi, a Velika Britanija neće imati pravo da zahtijeva ponovne pregovore za ostanak pod izmijenjenim uslovima.

I dok su lideri Unije čestitali samima sebi na uspješnom zaobilazeњu potencijalno bolnog razvoda, o problemu izbjeglica jedva da se i raspravljalo. Nakon dva dana pregovora sa Britancima, nikome se izgeda nije započinjala još jedna runda napornih razgovora. Umjesto toga, ponovljene su floskule o tome kako zahtjevi za azil moraju biti procesuirani u zemlji u kojoj izbjeglice prvo stupe na tle Unije, ali i da sve države članice moraju prihvati određen broj migranata koji su već dobili azil kako bi se pravednije rasporedio teret izbjeglica u Evropi.

U međuvremenu, do sada nevideni talas izbjeglica u kombinaciji sa ponovo probuđenim nacionalizmom u mnogim članicama EU su od oba ova principa napravili praznu priču. Tokom prošle godine preko

milion izbjeglica je stiglo u Evropu, većina njih preko Grčke, koja jednostavno nema kapaciteta da ih zadrži i sprječi njihov prolazak ka ostalim članicama EU. U međuvremenu, sporazum o raseljavanju 160 000 izbjeglica iz Grčke i Italije koji je postignut sredinom jula je slavno propao - samo 500 osoba je izmješteno u nove domove u drugim državama članicama. Umjesto toga, članice EU posežu za solo rješenjima - neke su vratile sistem povremenih a neke i redovnih graničnih kontrola, dok druge podižu žičane ograde da bi zaustavile izbjeglice. Austrija je tako nedavno najavila da će ograničiti dnevni broj izbjeglica koji mogu da pređu njene granice na 3 200 osoba, a broj prijava za azil na 80. Na prgovore predsjednika Evropske komisije i komesara za migracije **Dimitrisa Avramopoulouса**, koji je poslao zvanični demarš na adresu austrijske ministarke unutrašnjih poslova **Johanne Mikl'Leitner**, upozorivši je da je takva politika "nepomirljiva sa obavezama Austrije u okviru međunarodnog i evropskog prava". Austrija je odgovorila da njene službe jednostavno ne mogu da se nose sa većim brojem izbjeglica, i optužila Grčku da ne radi ništa kako bi bolje zaštitala spoljne granice Unije.

Razlozi za izbjegavanje pitanja izbjeglica na glavnom samitu Evropskog savjeta su postali očigledni već nedjelju dana kasnije, na sastanku ministara unutrašnjih poslova EU. Sastanak je bio u potpunosti posvećen iznalaženju načina da se smanji protok izbjeglica tzv. Balkanskim trasom, a tenzije su dostigle tačku ključanja nakon što su neke članice zaprijetile Grčkoj da bi mogla biti isključena iz Šengen zone ako se više ne potrudi da zadrži i procesuiru izbjeglice na sopstvenom tlu umjesto što ih samo prosljeđuje dalje na sjever. Atina, međutim, već bijesni zbog serije graničnih blokada na sjevernim i zapadnim granicama koje su već doveli do ogromnog nagomilavanja izbjeglica u Grčkoj. "Ne pristajemo više ni na jedan sporazum ukoliko teret i odgovornost za izbjeglice ne budu pravednije podijeljeni", naglasio je grčki premijer **Alexis Tsipras**, i dodao da njegova zemlja neće dozvoliti da postane "skladište duša".

Male su šanse da će grčki apeli naići na plodno tlo. Umjesto da podijele teret sa Grčkom, koja se prema procjenama Evropske komisije već suočava sa rizikom od ozbiljne humanitarne krize, njeni sjeverni susjedi čine sve što je u njihovoj moći da što bolje zaštite sopstvene

Evropski parlament "poziva Vladu Crne Gore da produži mandat Komisije za praćenje istraživača na novinare, dajući joj više informacija i nadležnosti; brine da bi slučajevi napada na novinare i medijske kuće mogli podstići samocenzuru i ograničiti prostor za istraživačko novinarstvo; osuđuje lične napade, naročito od strane jednog tabloida, na istaknute aktiviste civilnog društva i pojedine političare; podsjeća da svi mediji moraju u potpunosti poštovati pravila profesionalnog izvještavanja."

granice. Par nedjelja prije sastanka u Briselu, austrijska ministarka unutrašnjih poslova je organizovala minisamit sa predstvincima zemalja zapadnog Balkana kroz koje izbjeglice najviše prolaze, kako bi razgovarali o načinima zajedničke kontrole granica. Grčki predstavnici, kao ni predstavnici Evropske komisije, nijesu bili pozvani, a Atina je uzvratila povlačenjem svog ambasadora iz Austrije.

Bez očiglednog načina da riješi unutrašnje konflikte i razmirice, Evropska unija se sve više uzda u spoljašnja rješenja problema. Početkom marta bi trebao da bude organizovan specijalni samit između EU i Turske, na kojem će se razgovarati o dosadašnjim rezultatima sporazuma potpisanih prošlog novembra, kojim se Turska obavezala da smanji protok izbjeglica ka Evropi u zamjenu za pomoć od tri milijarde eura i ponovno pokretanje zamrlih pregovora o članstvu u EU. Nije, međutim, sasvim jasno kako će jedna zemlja koja se i sama jedva nosi sa unutrašnjim političkim nemirima i oružanom prijetnjom na spoljašnjim granicama moći da postigne ono što sama Unija ne može. Sigurno je da su dosadašnji rezultati više nego mršavi, obzirom da je prema procjenama Međunarodne organizacije za migracije u prvih mjesec dana ove godine u Evropsku uniju već pristiglo više izbjeglica nego u istom periodu prošle godine. "U narednih deset dana nam trebaju jasni, opipljivi rezultati na terenu" upozorio je komesar Avramopoulos nakon neuspjelog sastanka ministara unutrašnjih poslova EU. "U suprotnom, čitav sistem bi se mogao raspasti".

Izvor: EurActiv

Priredila: V.Š.

Što piše u Rezoluciji Evropskog parlamenta o napretku Crne Gore u 2015. godini?

Sav napredak će zavisiti od vladavine prava

Krajem februara, nakon rasprave u Odboru za spoljne poslove, poslanici Evropskog parlamenta su usvojili Rezoluciju o Izveštaju o napretku Crne Gore. Ovom rezolucijom Parlament daje svoje viđenje najbitnijih zaključaka iz novembarskog izveštaja Komisije, uzimajući u obzir i razvoj događaja u proteklih nekoliko mjeseci.

U Rezoluciji se tako pozdravlja dodatni napredak koji je Crna Gora napravila u pregovorima sa Evropskom unijom, otvorivši dva nova poglavlja u decembru 2015., i ističe da je Crna Gora najdalje odmakla u procesu pregovora od svih zemalja u procesu proširenja. U isto vrijeme, EP je podsjetio da ukupan napredak u procesu pregovora zavisi od napretka u uspostavljanju vladavine prava i upozorio da Crna Gora još mora da pokaže solidne pomake u ovoj oblasti. "Korupcija nastavlja da bude ozbiljan problem, a organizovani kriminal i sloboda izražavanja i dalje predstavljaju razlog za zabrinutost", upozorio je Evropski parlament.

U Rezoluciji se izražava i duboka zabrinutost zbog polarizovane političke scene i bojkota parlamentarnih aktivnosti od strane dijela opozicije. Parlament "poziva sve političke snage, u vlasti i u opoziciji, da se vrate održivom dijalogu i konstruktivnoj saradnji unutar Skupštine", i očekuje od nadležnih vlasti da detaljno i blagovremeno ispitaju sve slučajevе nasilja prijavljenih tokom protesta, uključujući i sve optužbe vezane za prekoračenje upotrebe sile od strane nekih pripadnika policije", kaže se u dokumentu.

Evropski parlamentarci su pozvali Vladu Crne Gore da u potpunosti sproveđe novo izborno zakonodavstvo prije održavanja narednih izbora i da ojača Državnu izbornu komisiju kako bi bila u stanju da efikasno sprovodi svoje nadležnosti, ali su se i osvrnuli na nedostatak

Evropski parlament "poziva Vladu Crne Gore da produži mandat Komisije za praćenje istraživača na novinare, dajući joj više informacija i nadležnosti; brine da bi slučajevi napada na novinare i medijske kuće mogli podstići samocenzuru i ograničiti prostor za istraživačko novinarstvo; osuđuje lične napade, naročito od strane jednog tabloida, na istaknute aktiviste civilnog društva i pojedine političare; podsjeća da svi mediji moraju u potpunosti poštovati pravila profesionalnog izveštavanja.

epilogu ranijih izbornih skandala. "Evropski parlament pohvaljuje napredak u pravosudnoj istrazi slučaja "Snimak", ali još jednom ističe neophodnost adekvatnog političkog razrješenja ovog problema", kaže se u Rezoluciji.

Dokument sadrži i detaljne komentare na situaciju u pravosuđu, što nagovještava da će ova oblast biti od naročitog značaja u narednom periodu integracija. EP je pozdravio "napredak u jačanju zakonodavnog okvira kojim se unaprijeđuje nezavisnost, odgovornost i profesionalizam pravosudnih organa, i unaprijed se raduje njegovom punom sprovođenju u praksi", da bi odmah zatim iskazao zabrinutost u pogledu pretjeranog uticaja na pravosudne organe, posebno u vezi sa imenovanjem sudija, i ukazao na neophodnost jačanja kapaciteta Sudskog i Tužilačkog savjeta, unaprijeđenja efikasnosti Ustavnog suda, učinkovitijeg sprovođenja sudske odluka i potpunijeg sprovođenja novouspostavljenih sistema za zapošljavanje i napredovanje u sudstvu.

Takođe se naglašavaju očekivanja budućeg učinka Specijalnog tužioca za borbu protiv korupcije i pozdravlja podizanje krivičnih optužnica za korupciju na visokom nivou protiv pojedinih zvaničnika crnogorskih lokalnih samouprava,

kao i dosadašnji učinak Višeg suda u Podgorici u donošenju konačnih presuda za korupciju.

Još jedna oblast koja zauzima dosta prostora u rezoluciji Evropskog parlamenta je pitanje slobode izražavanja. EP tako "pozdravlja činjenicu da u prošloj godini nisu zabilježeni novi napadi na novinare", ali i izražava zabrinutost zbog propusta napravljenih u istragama ranijih slučajeva nasilja i prijetnji novinarima, i poziva nadležne vlasti da razriješe neravnoštijene slučajeve napada na novinare tako što će identifikovati i dovesti pred lice pravde ne samo počinioce već i one koji stoje iza takvih napada. Evropski poslanici su pozvali vlasti i da

"EP podsjeća da ukupan napredak u procesu pregovora zavisi od napretka u uspostavljanju vladavine prava i upozorava da Crna Gora još mora da pokaze solidne pomake u ovoj oblasti. Korupcija nastavlja da bude ozbiljan problem, a organizovani kriminal i sloboda izražavanja i dalje predstavljaju razlog za zabrinutost", naglašava se u Rezoluciji

sprovedu preporuke ad hoc Komisije za praćenje istraga napada na novinare, ali i kritikovali sadašnji sastav Komisije gdje više od polovine članova čine predstavnici bezbjednosnih snaga, što im omogućava da blokiraju napredak i usvajanje izvještaja. Evropski parlament "poziva Vladu Crne Gore da produži mandat Komisije, dajući joj više informacija i nadležnosti, brine da bi slučajevi napada na novinare i medijske kuće mogli podstići samocenzuru i ograničiti prostor za istraživačko novinarstvo; osuđuje lične napade, naročito od strane jednog tabloida, na istaknute aktiviste civilnog društva i pojedine političare; podsjeća da svi mediji moraju u potpunosti poštovati pravila profesionalnog izvještavanja, ističe da je medijska zajednica duboko ispolitizovana i podijeljena, da su joj profesionalni i moralni standardi slabi, i da su novinari slabo plaćeni a njihova radna mjesta nesigurna, smatra da je neophodno da novinari budu potpuno nezavisni, između ostalog i od vlasnika medija", kaže se u Rezoluciji.

KAP krši Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

Evropski parlament je pohvalio makroekonomsku stabilnost i pozitivne pomake u crnogorskoj privredi, pozdravivši napore da se ojača konkurentnost industrijskih i poljoprivrednih proizvoda, smanji korupciju u privredi, i sprovedu reforme u cilju podsticanja rasta i otvaranja novih radnih mesta. Sa druge strane, EP primjećuje da pitanje državne pomoći još uvijek predstavlja razlog za zabrinutost, posebno u pogledu osiguravanja nezavisnosti Komisije za kontrolu državne pomoći, kompatibilnosti novijih zakona sa evropskim pravilima i pomoći velikim investicionim projektima poput KAP-a. U Rezoluciji se izražava i zabrinutost zbog kašnjenja u rješavanju stecajnog postupka KAP-a kojim Crna Gora krši obaveze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju. U Rezoluciji se, takođe, skreće pažnja na planove za izgradnju novog autoputa "koji će postati najveći javni projekat i izdataku u istoriji Crne Gore", a sa kojima je EU već izrazila neslaganje, obzirom na već visok nivo javnog deficitu i duga u Crnoj Gori. "EP poziva vlasti da osiguraju adekvatno korišćenje javnih fondova i poštovanje relevantnih zakona", ističe se u Rezoluciji.

Evropski parlament se osvrnuo i na nedavni izvještaj o pravima djece u Crnoj Gori u poređenju sa evropskim normama, pohvalivši napore Crne Gore da pruži kvalitetnije predškolsko obrazovanje što većem broju djece, ali i ističući preostale probleme u ispunjavanju evropskih standarda, posebno kod djece sa teškoćama u razvoju. Slične ocjene su date i u pogledu ostvarivanja prava odraslih osoba sa invaliditetom, obzirom da uprkos usvajanju odgovarajućih uredbi još prije tri godine vrlo mali broj javnih zgrada omogućava pristup osobama u kolicima. To nisu jedine grupe prema kojima Crna Gora ne uspijeva da osigura osnovna ljudska prava. U Rezoluciji, poslanici

Neophodna bolja saradnja sa civilnim društvom

Rezolucija Evropskog parlamenta pozdravlja napore da se unaprijedi konsultacioni mehanizam sa organizacijama civilnog društva i postigne veća transparentnost u donošenju zakona i javnih politika kroz veću uključenost civilnog sektora u proces reformi vladavine prava i monitoringa izbornog procesa. Parlament "cjeni napore i motivaciju civilnog sektora koji se već pokazao aktivnim i učinkovitim u mnogim oblastima; naglašava potrebu da se dalje poboljša njihov pristup informacijama vezanim za proces pristupanja kao i saradnja sa lokalnim samoupravama; poziva nadležne vlasti da dalje razviju održivi sistem javnog finansiranja organizacija civilnog društva, stvore uslove za razvoj volonterstva i socijalnog preduzetništva, i riješe problem netransparentne dodjele fondova za manjinska pitanja", kaže se u Rezoluciji.

Evropskog parlamenta pozivaju nadležne vlasti da sprovedu dodatne mјere da omoguće pristup RAE populaciji zdravstvenoj njezi, smještaju i zapošljavanju; da se bore protiv neprijateljskih stavova, diskriminacije i zločina iz mržnje prema LGBTI zajednici; da se ozbiljno pozabave nasiljem u porodici, kroz punu primjenu Konvencije o spriječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici, kao i kroz odgovarajuće obuke zaposlenih u državnim službama (socijalni radnici, policija itd.) za rad sa žrtvama nasilja. Od Vlade se, takođe, očekuje da "dodatno ojača institucije za zaštitu ljudskih prava, poput Ombudsmana i Ministarstva ljudskih i manjinskih prava, tako što će im obezbijediti adekvatnije resurse za rad", ističe se u Rezoluciji.

Priredila V.Š.

Bosna i Hercegovina predala zahtjev za članstvo u Evropskoj Uniji

Ipak se kreće

Piše: Vera Šćepanović

Bosna i Hercegovina je 15. februara predala zahtjev za prijem u EU, otpočevši tako i zvanično proces pristupanja zajednici evropskih država. Uprkos relativno pozitivnom Izvještaju o BiH krajem prošle godine, ovaj potez je došao kao prilično iznenadenje, možda najviše za građane Bosne i Hercegovine, koji sumnjaju da prijavom za članstvo vlasti pokušavaju da skrenu pažnju sa svakodnevnih problema u zemlji.

Činjenica je da BiH još nije ispunila nijedan od preduslova koje je Unija ranije isticala kao neophodne za otpočinjanje bilo kakvih razgovora. Na primjer, ni četiri godine nakon presude Evropskog suda za ljudska prava, ništa nije urađeno da se uklone diskriminatorne ustavne odredbe koje pripadnicima manjina zabranjuju da se kandiduju za državne funkcije. Nedostaju i najosnovnije tehničke pretpostavke, poput podataka o broju stanovnika: iako je 2013. konačno sproveden prvi popis stanovništva od početka rata, rezultati još nijesu objavljeni. Nije sasvim jasno ni što se dogodilo sa posljednjim zahtjevom na kojem već duže vrijeme insistiraju briselski zvaničnici: daje za početak pregovora neophodno da zemlja "govori jednim glasom" odnosno da mora biti usvojen koordinacioni mehanizam koji bi osigurao da pregovarači BiH u kontaktima sa Unijom predstavljaju interes svih konstitutivnih jedinica te zemlje.

Malo pred predaju zahtjeva za članstvo u medijima se pojavila informacija da je koordinacioni mehanizam nedavno usvojen na tajnoj sjednici Savjeta ministara BiH - detalji su još nepoznati, a iz Republike Srpske su odmah najavili da ga oni svakako neće prihvati.

Što onda ova naizgled ishitrena odluka da se podnese prijava za članstvo u Uniji znači za Bosnu i Hercegovinu, i za region uopšte?

Uprkos svim problemima, za BiH bi ovaj potez još mogao predstavljati više od pukog marketinškog trika. Nakon dugog zastoja, posljednju godinu u BiH je obilježio kakav-takav napredak na polju evropskih integracija - Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju,

Uprkos svim problemima, za BiH bi ovaj potez još mogao predstavljati više od pukog marketinškog trika.

potpisano još 2008., je konačno stupio na snagu, a usvojena je i tzv. Reformska agenda koja sadrži glavne principe, ciljeve i rokove za ispunjavanje neophodnih reformi. Sprovedeno još nije ništa, ali je već sama politička volja da se sačini zajednički dokument o budućnosti zemlje od strane Unije pozdravljena kao veliki uspjeh. Prijavom za članstvo otpočinje proces detaljne analize stanja u zemlji od strane evropskih institucija u cilju pripreme za pregovore, a za njom obično dolaze i konkretne liste ciljeva, mape puta itd. Sve ovo može pomoći da se apstraktni politički ciljevi pretoče u konkretne mjere i time olakša njihovo sprovođenje, ali i da se bolje definije odgovornost za nesprovođenje, i tako ojača pritisak ka istinskim reformama u zemlji. Sa druge strane, kao što smo imali prilike da vidimo na primjerima Makedonije i Turske, proces evropskih integracija može "zaglaviti" bilo kad, i nema te Evropske komisije koja može natjerati zemlju na reforme ako njene elite to ne žele.

U svakom slučaju, sljedeća faza će neminovno potrajati: BiH vlasti se nadaju statusu kandidata već krajem ove godine, ali iskustva ostalih zemalja regiona pokazuju da će pripremni period vjerovatno trajati duže - Makedonija, Crna Gora i Srbija su na pozitivnu odluku čekale oko dvije godine, dok je Albaniji trebalo četiri. U međuvremenu, u Briselu je prijava BiH pozdravljena kao znak da EU bar za neke od nas još uvijek predstavlja simbol bolje budućnosti. Usred natezanja sa Velikom Britanijom i vraćanja granica u donedavno slobodnoj Šengen zoni, nedvosmislena želja još jedne države da postane članica EU je nesumnjivo dobra vijest.

"Jedinstvo je upravo ono što nam treba u ovim teškim vremenima", kaže se u zajedničkoj evropskog komesara za proširenje **Johannesa Hahna** i visoke predstavnica za zajedničku spoljnu politiku EU **Federice Mogherini** povodom predaje zahtjeva BiH. "Dok različite snage širom kontinenta stavlju pod znak pitanja sam opstanak naše zajednice, prijava za članstvo Bosne i Hercegovine pokazuje da je potreba za ujedinjenom Evropom još jaka među našim narodima". Nadamo se da su u pravu.

Usred natezanja sa Velikom Britanijom i vraćanja granica u donedavno slobodnoj Šengen zoni, nedvosmislena želja još jedne države da postane članica EU je nesumnjivo dobra vijest.

Počeo VI Program „Edukacijom do mira”

Prva radionica svjetski poznatog programa „Edukacijom do mira“ (Peace Education Program – PEP) koji, Centar za građansko obrazovanje (CGO) po šesti put organizuje, održana je 4. februara 2016. Od 177 prijavljenih na konkurs, odabrano je 74 polaznika/ca. Ovaj program čini deset radionica, koje će se održavati jednom nedjeljno, u trajanju od 90 minuta. Osmislen je od strane Fondacije Prem Ravat, sa namjerom da polaznicima pomogne da otkriju unutrašnje resurse, prepoznaјu sopstvenu vrijednost i razviju pozitivne životne vještine, te istraže mogućnost unutrašnjeg mira. Program vodi **Caroline Jovićević**, lokalna menadžerka programa „Edukacijom do mira“, a radionice odvijaju u prostorijama CGO-a, svakog četvrtka od 17:30h, i traju do 7. aprila 2016. Program će se odvijati na crnogorskom i engleskom jeziku i besplatan je za sve polaznike/ce.

Diplome za XXII generaciju Škole ljudskih prava

Polaznici XXII generacije Škole ljudskih prava, koju je organizovao Centar za građansko obrazovanje (CGO) uz podršku Kanadske ambasade kroz projekat „Različiti ali jednak!“, posjetili su 18. februara Upravu policije u okviru praktičnog dijela nastave, dobivši tako mogućnost da se upoznaju sa funkcionisanjem, nadležnostima i djelovanjem Uprave policije, Centra bezbjednosti Podgorice i Pritvorske jedinice. Tom prilikom, primio ih je **Svetislav Čović**, šef Službe dežurstva u Centru bezbjednosti Podgorica, koji je bio na raspolaganju polaznicima i spreman da odgovori na brojna pitanja zainteresovanih mladih ljudi.

Polaznicima su na kraju programa diplome za uspješno pohađanje Škole ljudskih prava, u CGO-u, dodijelili Nj.E. **Filip Pinington**, ambasador Kanade i **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a. Dodjeli diploma prisustvovali su i predavači Škole, kao i koordinator programa **Petar Đukanović**.

XXII generaciju Škole ljudskih prava uspješno je završilo 27 srednjoškolaca/ki sa teritorije čitave Crne Gore: **Adis Harbić**, **Aleksandar Milaković**, **Aleksandra Donković**, **Alen Drpljanin**, **Andela Stešević**, **Balša Ivanović**, **Haris Srdanović**, **Danica Šoć**, **Dejan Rabren**, **Dina Abazović**, **Dženan Đešević**, **Đorđe Murišić**, **Hana Lluka**, **Ivana Mijović**, **Jasmin Kajević**, **Jovana Janović**, **Jovana Vujović**, **Kristina Simić**, **Miloš Pešić**, **Nikoleta Gačević**, **Iva Rolović**, **Pavle Đurišić**, **Renata Rudović**, **Suljo Canović**, **Tea Omeragić**, **Vladimir Miletić** i **Zilha Husović**.

Otvoreni razgovori o prikrivenoj cenzuri

BIRN Srbija organizovao je 25. februara 2016, u Beogradu, konferenciju "Otvoreni razgovori o prikrivenoj cenzuri" na kojoj su govorili **Tanja Maksić**, BIRN, **Saša Leković**, predsjednik Hrvatskog novinarskog društva, **Aleksandar Trifunović**, BUKA Magazin iz BiH i **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka Centra za građansko obrazovanje (CGO). Povod za organizaciju konferencije bila je prezentacija nalaza istraživanja

„Meka cenzura - sa gorenjem na lošije“ koje je BIRN pripremio za 2015. i u okviru kojeg su analizirani mehanizmi državnog uticaja na slobodu medija, kroz modele raspodjele budžetskog novca na republičkom i lokalnom nivou u Srbiji. Izvršna direktorka CGO-a podijelila je sa prisutnima nalaze i zaključke istraživanja o mekoj cenzuri u Crnoj Gori, koje je objavljeno krajem 2015., a koji su ukazali da postoje stalni pokušaji vlasti u Crnoj Gori da ograniče rad onih medija koji kritički izvještavaju o njenim odlukama. Konferencija je okupila oko 50 predstavnika medija i NVO koje se bave pitanjem slobode medija dok je ispred CGO-a prisustvovala i **Ana Vujošević**, koordinatorka programa EU integracije.

Dijalogom na evropskom putu

Evropski pokret u Srbiji, u saradnji sa Međunarodnim evropskim pokretom, TACSO kancelarijom u Srbiji i Kancelarijom za evropske integracije Vlade Republike Srbije, organizovao je 25. i 26. februara 2016. u Beogradu, međunarodnu konferenciju „Više od civilnog društva: zajedničkim dijalogom na evropskom putu“. Cilj skupa bio je predstavljanje zajedničke inicijative pokrenute sa ciljem da otvorí prostor za procjenu i unapređivanje dijaloga između civilnog društva i državnih aktera iz regionala zapadnog Balkana, Turske i Evropske unije (EU). Konferencija je održana u Domu Narodne skupštine Republike Srbije, a otvorili su je predsjednica Narodne skupštine Republike Srbije, **Maja Gojković**, predsjednik Vlade Republike Srbije, **Aleksandar Vučić** i predsjednik Evropskog pokreta u Srbiji, **Mihailo Crnobrana**. U uvodnoj sesiji učesnicima su se obratili i **Majkl Davenport**, šef Delegacije EU u Srbiji i **Jo Lajnen**, predsjednik Medunarodnog evropskog pokreta i poslanik Evropskog parlamenta. Konferencija je okupila oko 150 učesnika iz civilnog društva, evropskih institucija i nacionalnih vlasti iz regionala. Izvršna direktorka CGO-a **Daliborka Uljarević** govorila je u okviru sesije „Vladarina prava“, uz **Senadu Selo Šabić** iz Instituta za razvoj i međunarodne odnose iz Zagreba, dok je moderator bio **Milan Antonijević**, direktor YUCOM-a. Na konferenciji je, ispred CGO-a, učestvovala i **Ana Vujošević**, koordinatorka programa Evropske integracije.

Zajednički pogled na istoriju

Centar za demokratiju i pomirenje u jugoistočnoj Evropi (CDRSEE) je 27. i 28. februara 2016. organizovao regionalnu konferenciju za predavače u Podgorici, a sa ciljem upoznavanja profesora istorije i predstavnika ministarstava prosvjete iz regionala sa dva nova izdanja čitanki o periodu Hladnog rata i tranzicije u jugoistočnoj Evropi. Konferenciju je otvorila **Zvezdana Kovač**, izvršna direktorka CDRSEE-a, a **Kristina Kulori**, akademski direktorka čitanki je predstavila *Zajednički projekat o istoriji*. Tokom intezivnog dvodnevнog rada, moderatori grupa su bili **Alexei Kalionski**, **Dubravka Stojanović**, **Kiki Saka** i **Krešimir Erdelja**. Predstavnica CGO-a na ovoj konferenciji bila je **Isidora Radonjić**, asistentkinja na programima.

Studijska posjeta Londonu i Dablinu

U okviru projekta „Na usluzi građanima za besplatne pravne savjete“, koji CGO sprovodi uz podršku ECAS-a, od 21. do 27. februara 2016. u studijskoj posjeti Londonu i Dablinu učestvovala je ispred CGO-a **Mira Popović**, saradnica na programima. Program posjete su napravili Mreža pravnih centara iz Londona i Informacioni biro za građane iz Dabline, stavljući fokus na institucije koje se u ove dvije zemlje bave pružanjem besplatne pravne pomoći. Svrha posjete bila je upoznavanje sa sistemom besplatne pravne pomoći u Engleskoj i Irskoj sa osvrtom na svakog pojedinačnog činioča i zainteresovanu stranu u tom procesu. Riječ je bilo o sredstvima koja država izdvaja za te potrebe, koji su metodi i putevi pružanja besplatne pravne pomoći koja je direktno usmjerena na pojedinca sa problemom.

CGO su posjetili:

NVO u Crnoj Gori funkcionišu. Tako je 12. februara gošća CGO-a bila **Alina L. Romanowska**, koordinatorka američke pomoći za Evropu i Evroaziju iz State Department-a, koja je razgovarala i sa učesnicima Škole ljudskih prava, podržane od strane Američke ambasade kroz program „Mladi grade Crnu Goru“. Sa njom su bili **Mark Weinberg**, službenik Ambasade SAD za medije i **Milena Janketić**, asistentkinja u Ambasadi. Zatim, 16. februara, CGO je posjetio **Nj.E. Pertti Ikonen**, ambasador Finske kako bi se početkom svog mandata upoznao detaljnije sa radom CGO-a. Sa njim je bila i **Jovana Krajnović**, pomoćnica za politička pitanja. CGO je 18. februara posjetio **Nj.E. Philip Pimmiton**, ambasador Kanade kako bi dodijelio diplome polaznicima XXII generacija Škole ljudskih prava, koju je podržala Kanadska ambasada, ali i razgovarao sa predstavnicima CGO-a o brojnim drugim društveno-političkim temama. Sa njim je bio i **Vladan Miladinović**, savjetnik za politička, ekonomski i medijska pitanja.

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je nezaobilazna adresa razgovora o naporima koji se ulažu u proces demokratizacije crnogorskog društva na što ukazuju kontinuirane posjete inostranim zvaničnicima. Razgovori su vođeni kako o projektnim aktivnostima CGO-a, tako i o ukupnom okruženju u kojem

A.V

Become Young Leader at European Development Days in Brussels

The European Development Days (EDD) are the leading forum in Europe for international development and cooperation. They are an incubator of new ideas to inform the shared aim of a poverty-free, sustainable and fair world where everyone has a chance at a decent life.

The European Commission will select 16 youth representatives based on their skills, experience and commitment to development issues. They will be invited to participate in EDD 2016's high-level panels on subjects of their expertise, where they will share their experiences and ideas with key development stakeholders, policymakers and participants on 15 and 16 June 2016, in Brussels, Belgium.

Eligible participants: between 21 and 26; open to young adults from all around the world, without restriction of nationality; able to travel to and participate in EDD 2016 in Brussels on 15 and 16 June 2016. Also, applications must be submitted in one of the following official European Commission languages: English / French / Spanish / German / Portuguese. The candidate must be able to speak clearly and comprehensively in one of these languages, as well as have a good spoken level of either English or French;

All costs travel, visa, accommodation, food, daily expenses will be covered by the European Commission.

Deadline for applications: 18 March 2016

For more information, visit <http://www.eudevdays.eu/young-leaders>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

E/C Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Izdaje ga Centar za građansko obrazovanje (CGO). Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić
 Uređivački kolegijum: dr Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić, Ana Vujošević, Vladimir Vučković
 Prevod i lektura: CGO
 Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica
 Producija: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

Adresa redakcije: Njegoševa 36/I Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu www.cgo-cce.org ili se pretplatiti za direktnu mjesecnu elektronsku dostavu putem maila ep@cgo-cce.org

Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Centra za građansko obrazovanje (CGO).